

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Izhaja vsaki dan
Vsi obredniki in posredniki ob 5. uri, ob posrednikih ob 9. uri zjutraj.
Naročnine številke se predaajo po 3 nrb (6 stotnik);
monogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Novejšini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
— Oglase se računajo po vrstah (širke 73 mm, visoke
10 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 30 stot.;
za smrtne, zabavne, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst K 20, vsaka na-
čelna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 st. beseda, najmanj pa
po 10 stot. — Oglase sprejema izredni oddelk uprave
in tiskarne. — Plačuje se izključno le naprej. „Edinost“.

Naročnina 1906
za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesce 6 K. — Na
naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilnosti
pisma se ne sprejemajo in rokoplasi se ne vračajo.
Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO, ul. Giorgio Galati 18. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik
konkordij lista „Edinost“. — Nacionalna tiskarna konkordij
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galati št. 18.
Poštno-hratišnični račun št. 541.652.
TELEFON slov. 1167.

Božič 1906.

Tu so veliki prazniki vesoljnega kršćanstva. Harmonično pojo zvonovi in njihovi zvoki prinašajo harmonijo v duše človeštva. Vtisom te poezije se ne more odtezati nobena čuteča človeška duša. Čutstvovanje se dviga nad vsakdanji trušč, nad vsakdanjo bedo, nad vsakdanje borbe in srca se posvečajo velikemu spominu na veliki dogodek: rojstvo Njega, ki je prinesel človeštvu luč krščanske prosvete. Sosebno je naš verni slovenski narod pod utisom spominov na ta veliki dogodek.

In vendar! Naš narod doživlja toliko bridkosti, tolike krivice, da tudi v tem posvečenem času ne more pozabiti niti za trenotek na bedno svoje stanje, v katero ga tišči sovraštvo, ki ga obdaja od vseh strani.

Izlasti ogreneva naša čutstva misel na bedne naše koroške brate, ki jih je zadel krut udarec tik pred tem svetim božičnim časom. V harmonijo božične poezije hrečči hrdi diskord...!

Nedavno temu se je širila vest, kako živa želja da je na najvišjem mestu, da bi božični prazniki prinesli avstrijskim narodom velik, razveseljiv, historično-znamenit božičen dar — volilno reformo.

In zgodilo se je: avstrijski narodi so dobili ta božični dar. Treba je sicer še rešiti nekatera vprašanja, ki pa so zgolj formalne naravi, glede katerih ni nikakega dvoma, da bodo rešena povoljno. V toliko se torej ni izpolnila želja na najvišjem mestu, da bi uradni list mogel že za božič razglasiti vest, da je tudi najvišji konstitucijski faktor odobril to veliko, od neštetihi množice zaželjeno politično reformo, ki nedvomno prinese v bodočnosti globoko sezaajoče spremembe v politično življenje države. Prevelike so bile težave, ki so se nepričakovano v zadnji hip stavile na pot zadnjemu aktu rešitve tega vprašanja, da bi nam bili mogli že božični prazniki donesti cesarjevo sankcijo volilne reforme. Kraj vsega tega pa moramo reči, da so avstrijski narodi faktično že prejeli volilno reformo kakor božičen dar.

Mešanimi čutstvi stojimo mi tržaški Slovenci temu dejstvu nasproti. Radujemo se ga. Saj smo bili od prvega začetka, odkar je ta postulat doslej politično brezpravnih, a vendar za prosvetevanje države in človeške družbe prevažnih širokih slojev, z elementarno silo prišel na dnevni red: principijelni pristajši reforme, ki naj prinese politično in socialno enakost. Ali v to veselje naše padajo kaplje pelina, ker vidimo, da ta reforma ni prinesla vsega tega, kar smo pričakovali od nje in kar bi bila morala prinesiti že po svoji naravi, in po razlogih, v katerih imenu so doslej politično zapostavljeni zahtevali to reformo: ni prinesla socialne in politične enakosti; ni prinesla ne enakosti narodov ne enakosti individuvov — ni prinesla splošne in jednake volilne pravice!

Posebno narodu slovenskemu ni prinesle te enakosti, te politične in narodne enakoveljavnosti. Krivica nas je doletela na vsej črti, tudi na Kranjskem! Kajti tisti nemški mandat za peščico Kočevcev v sicer zdržema

slovenski deželi, je nekaj Gesslerjev klobuk, ki nas spominja, da tudi v tej kronovini nismo še samosvoji in da velja tudi tu Nemec kakor herrnvolk. Tepeni smo na Štajerskem. Odrkla se nam je v Istri in na Goriskem pozicija, do katere imamo brezdvomno vso pravico. A v Trstu je manjkal le en las, da nam ni bila za dolge čase odvzeta vsaka nada do kakega parlamentarnega zastopstva. Na tužnem Koroškem našem pa je zavela mrzla, ledena — smrtna sapa. Slovenska diplomacija se je pokazala nedorasla svoji nalogi in doživela je glede Koroške popoln poraz preg sovražnikom, ki ne skriva nikakor namere, ki je: politična smrt koroških Slovencev!

Volilna reforma pomenja za te naše brate žalosten, nesrečen božičen dar. A to je velik odlomek slovenske skupnosti. Udarec je torej zadel — vkupni narod slovenski.

Toda mi ne obupujemo. Zavedamo se, da tradicije, ki jih je stvarila dolga krivična minolost, se ne dajo odpraviti v jedni noči, odsekati z jednim mahom. Iz grenkih čutstev radi udarca na Koroškem sili nam ven cvetka nade, da sedanja volilna reforma ne ostane petrefakt, da ne ostane za vedno taka, kakoršna je sedaj vsprejeta, da pridejo evolucije, ki napravijo iz sedanje reforme zares razveseljiv dar za avstrijske narode. Ta nada, da slednjič mora zmagati princip osebnosti, socialne, politične in narodne enakosti, da se tako tudi naš narod dvigne iz poniževalnega stanja podrejenosti do jednakoveljavnosti z drugimi narodi: ta nada bodi Slovincem v tolažbo, bodijim za sedaj osrečevalen božičen dar! Tudi bednim našim maroškim bratom naj se ob tej nadi zopet vspne potrti duh, da bodo tudi oni vzlic vsem in vsem bistrenjim očesom in ojačani zrl v bodočnost. Ta nada bodi tudi njim tolažljiv božičen dar!

Še bolj lep božičen dar bi mogel pokloniti narod slovenski koroškim bratom s tem, ako bi jim zagotovil, da o prihodnjih volitvah ne bo glasoval za nobene kandidata, ki se nipo pred prisego obvezal, da bo vsikdar goreč in neizprosno branitelj interesov koroških Slovencev! Najlepši dar pa bi mogli nakloniti našim koroškim bratom naši kranjski rojaki s tem, da bi se obvezali, da jednega svojih mandatov odstopijo koroškim Slovincem!! Takov sklep bratov na Kranjskem bi bil tudi za ves narod slovenski — najlepši božičen dar.

Napredovanje slavizacije naših sodišč.

Po svojih interpelacijah, s katerimi hoče prepričati merodajne kroge, da se gode velike krivice italijanskemu jeziku na primorskih sodiščih, poslali isterski poslanec Bartoli, je zopet spustil v državnem zboru dolgo interpelacijo, s katero nadaljuje neustrašeno svojo junaško delo. Iz te dolge, frazerske interpelacije hočemo posneti le nekoliko glavnih misli. Interpelant trdi, da se zmiraj bolj utesnuje raba

italijanskega jezika na primorskih sodiščih in to sicer posebno odkar je prišel v Trst novi višjesodni predsednik, kateri da je izdal tozadevne tajne ukaze na sodišča. Z ene strani, da se odganja italijanske sodnike in posebno mlade avskultante, od katerih se zahteva znanje slovenskih jezikov, in katere se baje veksira na vse mogoče načine, z druge strani pa, da se dela na to, da pridejo v Primorje slovenski in hrvaški uradniki iz Kranjske, Štajerske, Dalmacije in — o groza! — celo iz Bosne. Razpravni zapisniki, da se morajo vsled višega ukaza sestavljati v slovenskih jezikih, ako je tožba slovenska in v Trstu tudi v nemškem jeziku. Na tem da se slovenski odvetniki okoriščajo v obilni meri s tem, da ulagajo skoraj vedno slovenske tožbe. Nedavno temu, da se je zgodil slučaj, da je pri tukajšnjem okrajnem sodišču uložil odvetnik slov. tožbo, da je pa tožitelj govoril (menda z n al govoriti) italijansko, toženec in njegov odvetnik da ni znal drugega jezika, nego italijanski, a istotako, da mnogo priči in govorilo drugega, nego italijanski jezik. Govorilo da se je vsled tega na obravnavi italijanski, a zapisnik, da se je vodil slovenski. Dokler se je zapisovalo izjave strank, da je potrpel toženčev odvetnik, ko se je pa zapisavalo izpovedbo italijanskih priči v slovenskem jeziku, da je protestiral toženčev odvetnik, kajti v smislu § 343 civilnega postopnika, da ima priča pravico pregledati zapisnik ter si ga dati prečitati, ker je za svoje zapisane izpovedbe odgovoren eventualno kazensko ter bi v slučaju tožbe radi krive izpovedbe zapisnik, katerega ni razumel, služil v dokaz proti njemu. Vsled tega protesta toženčevega odvetnika, da je sodnik odgodil obravnavo, da se informira pri predstojniku — kar ne bi bil smel kakor neodvisen sodnik — ter da je pri novi obravnavi izjavil, da se mora zapisnik voditi v jeziku tožbe.

V tem slučaju, da se ne gre toraj za jezikovno ravnopravnost, marveč za nezakonito zapostavljanje italijanskega jezika, vsled česar so stavili italijanski poslanci na pravosodnega ministra to-le prašanje:

»Hoče-li Njeg. Eksc. ukreniti hitre in stroge odredbe, da se v okrožju višega sodišča tržaškega vzdrži raba italijanskega jezika, kakor je ista obstajala „od pamti-veka“ ter da se, kakor v drugih deželah, tako tudi tukaj ne uvede nobene spremembe prej, nego potem zakona določi raba jezikov na sodiščih“.

Tako interpelacija! Evo naš odgovor, ne da bi čakali, kaj poreče interpelirani pravosodni minister. Ni res, da se zmiraj bolj utesnuje raba italijanskega jezika na primorskih sodiščih, v kolikor je ista opravljena. Italijanske stranke imajo istotako pravico vlagati italijanske tožbe, kakor slovenske stranke slovenske ter se o italijanskih tožbah istotako sestavlja samolaski zapisniki, tudi če so stranke, odvetniki in priče slovenske narodnosti ter se poslužujejo le slovenskega jezika. Pravica, ali ako se hoče i krivica, sta toraj enaki za Italijane, kakor za Slovence. Kar se pa dostaje uradnikov ne le, da je iz trte izvir, kar trdi interpelant Bartoli, nego res je ravno nasprotno. Število italijanskih uradnikov od najvišjega do najnižega, ali da se izrazimo bolj točno, uradnikov, ki ne poznajo slovensko-hrvaškega jezika je še vedno preveliko, dočim je število slovensko-hrvaških uradnikov ne le v Trstu, nego tudi na slovenskih okrajnih sodiščih na deželi še vedno premalo. Mi ne zahtevamo pa, da mora biti uradnik Slovenec, zahtevamo pa, da uradnik, ki

občuje z našim narodom, pozna docela naš jezik. Na okrajnem sodišču tržaškem uraduje sodnik (načelnik VI. oddelka), ki je Italijan, katerega pa radi njegovega temeljitega poznavanja slovenskega jezika, v katerem dosledno občuje se slov. strankami, in radi njegove pravičnosti in zmožnosti spoštujejo slovenske stranke in slovenski odvetniki. Naj se ravna po njem vsi drugi italijanski uradniki in uživali bodo isto spoštovanje od naše strani. A žalibog, da temu ni tako. Na tržaških civilnih in kazenskih sodiščih je še velika večina takih uradnikov, ki ne poznajo slovenskega jezika in ki so vsled tega ovira za zakonito slovensko uradovanje. Tako n. pr. imamo na okrajnem sodišču v spornih stvareh le enega sodnika (gori omenjenega) razun voditelja, ki pozna slovenski jezik: v nespornih stvareh imamo le za okolico sodnika, ki se je s pridnostjo in trudom priučil toliko slovenskemu jeziku, da že prilično v istem uraduje, dočim se v nespornih stvareh za mesto moramo vedno boriti s sodnikom, sicer prijaznim, ki pa ne pozna slovenskega jezika, tako da se vsi zapuščinski in varušveni spisi za mesto sprejemajo v italijanskem jeziku, proti kateri praksi se moramo skrajno pritoževati. Na deželnem sodišču v civilnih stvareh smo na dobrem le v prvem senatu, kjer se obravnava o slovenskih tožbah, dočim sede v drugem senatu sodniki, ki ne umejo niti besedice slovenskega jezika akoravno se tudi v tem senatu dogaja, da ima posla s slovenskimi strankami in pričami.

Kaj pa naj porečemo o praksi v kazenskih stvareh? Na okrajnem sodišču za kazenske stvari je vkljub pritožbam naših odvetnikov ostalo še vedno pri starem. Niti enega slovenskega sodnika nita m, ki bi znal slovenski! To je pač naravnost škandalozno! In kakor se čuje ostanejo tudi za bodoče leto iste razmere, kajti v razdelitvi poslov, ki se vrši po zakonu pred koncem leta, ni duha ne sluha o kaki spremembi v tem oziru. Na deželnem sodišču je malo bolje, a tudi tam se dogaja pogostoma, da sede v kazenskem senatu sodniki, ki ne poznajo slovenskega ali hrvaškega jezika.

O trgovinskem okrajnem sodišču in o trgovinskem sodišču kakor takim pa sploh ne moremo govoriti, da nas ne zgrabi sveta jeza. Tam ni niti govora o slovenskem ali hrvaškem razpravljanju. Edino kar se dobi so slovenski menjalni plačilni nalogi, eksekutivni odloki in vpisi v združni in trgovinski register in to je vse! Nesramno je torej, ako trdi Bartoli, da se slovensko uraduje na škodo Italijanov. Italijanske stranke in odvetnike razumejo vsi sodniki, tudi če se tu pa tam z Italijani na podlagi slovenskih vlog, sestavlja slovenske zapisnike, dočim imajo slovensko-hrvaške stranke pogostoma opraviti s sodniki, ki jih niti ne razumejo. Tako izgleda v praksi zapostavljanje Italijanov! Kar se pa tiče navedenega od gosp. Bartolija, da se je za italijanske priče postavil slovenski zapisnik, ker je bila tožba slovenska, moramo pripomniti, da se istotako dogaja slovenskim pričam, da se njih izpovedbe zapisujejo italijanski, samo z obteževalno okolnostjo, da mnogokrat dotični sodniki le za silo ali s pomočjo zapisničarjev zazamejo slovenske priče. Sicer smo pa tudi mi proti temu, da se zapisuje izpovedbe priči v drugem jeziku, nego se ga je posluževala priča. Za italijanske priče naj se zapisuje njih izpovedbe italijanski, a za Slovence slovenski, tako v civilnih, kakor v kazenskih stvareh. In

PODLISTEK.

Srce mu je počilo!

(Povest iz neke vasi.)

Spisal **Kaaver Šandor-Gjalski**. — Prevel **M. C. Š.**

„Vidim, kaka nevarnost grozi selu in našemu imetju, kličem ljudi — pripovedujem jim vse — ali oni me ne umejo, niti mi ne slede! Poguba bo — poguba“ — je klical obupno in vpraševal se je zastoj, kaj naj stori, kako naj pomaga njim, ki potrebujejo pomoči, a je ne iščejo. Mej tem je bil že določen dan, ko je imel priti vlastelin z Remajem v selo. Vlastelinska gozdna hišica se je čistila in kitila. Nedeljčević je kupil kravo in tele, da ju zakolje na dan gospodskega obiska in je govoril seljakom, da bo pečenka zastoj, ako se z vlastelinom pogodijo in ga lepo vsprejmejo. Učitelj je učil deco po-

zdravne govore in pesmice, a žena gozdnarjeva je zbiral deklice, ki so imele gospodo vsprejeti v praznični obleki. Bujna jej fantazija je izmislila cele vrste slavlolokov in je že v duhu razvrščala ljudi, kje naj kdo pozdravi „presvetlega“, pridržavši, seveda, sebi najčastnejše mesto.

Timotija je skoro ginil od žalosti in jeze. In ničesar mu ni hotelo priti na misel, kako bi si pomagal. Hodil je po vrtu kakor izgubljen — popolnoma brez glave. Vsaki hip je kaj pozabil, vsaki hip kaj izgubil, razjezil se za vsako malenkost. Nič ni pazil, kaj se dela ni jedi se je komaj dotikal. Le kadil je — kadil silno. Na ulico ali k oknu se niti blizu ni primaknil.

— Kaj res pripravljajo parado? je vpraševal nemo. Ko mu je sel javil, da bo sestanek kmetov in ga pozval, naj pride, ker pride gospod „podžupan“ s spaujjo, tedaj je prijel starček palico v kotu in šel nad sela. Komaj da se mu je le-ta izvil.

Določeno je bilo, da se bo razprava vršila najprej na kraju sela, v vlastelinski

mali gozdnarski hiši, ki je bila kakih sto korakov pred selom.

Na dan razprave same je bil stari nekoliko mirnejši. Ali vendar sem se odločil, da ga pospremim v gozdnarsko hišo. Na koncu sela sva morala pod slavlolok, ki ga je priredil gozdnar iz jelovine še precej ukusno ter ga okitil z vlastelinskimi in narodnimi in raznimi drugimi, — zdi se — turškimi zastavami. Timotija je raje preskočil jarek, nego da bi šel pod slavlolokom. Ko sva dospela do gozdnarske hiše, bili so tam že vsi zbrani. Pod starim vejnatim hrastom je bila postavljena miza. Tu je sedel gospod „podžupan“ — plešast dolgolas gospod v lovski obleki; poleg njega „spahija“, lep mlad človek, na videz milega, ali objestnega in ponosnega obraza. „Podžupan“ je čital nekaj, a mej tem je spahija čistil svojo puško s kožnato krpo. Onkraj mize, podžupanu nasproti, je stal Remaj. Bil je to velik, visok človek, okrogle glave s kratko rezanimi lasmi. Obraz mu je bil koščen in žolt. Mali sivozeleni očesi sta mirno in pozorno pogle-

dovali okolo sebe. Kratke brčice je nosil visoko zavihane v lica, kar je še bolj delovalo, da mu je bil obraz ohol in trd. V roki je držal ogromno madjarsko pipo, srebrnem okovano. Obleka mu je bila moderna in skrbno čista.

Ko je podžupan dovršil čitanje, začel je še nekaj ustmeno govoriti. No — kakor da ga ni nikdo razumel. Kmetje se ostali tihi kakor somi. Sedaj je začel Remaj govoriti. Glas mu je bil trd, a naglašanje je zavijalo po tujinsko. Jel je tolmačiti iz načrtov inženirskih in čitati iz spisov. Razlagal je, kako da vlastelinstvo silno škodo trpi vsled vode, a mora plačevati velike, ogromne darke, kako da je v dolžnost vsem „v to poklicnim faktorjem“, da se nekaj stori. On pa misli, da se more storiti samo tako, kakor predlaga vlastelinstvo v svojih načrtih, ki da so napravljeni od prvih inženirjev na Dunaju in Pešti. Od tega bo imelo vlastelinstvo še najmanje koristi, ker bo odvajanje vode še več koristilo narodu, ker se podnebje in zrak popravita in ponehajo mrzlice. (Pride še.)

tukaj moramo še omeniti, da so slovenski zapisniki s slovenskimi obdolženci in pričami v kazenskih stvareh, kjer se gre to-raj za čast osebnosti svobode in tudi za življenje obdolžencev le bele vrane, redka izjema. In isto tako obstoji v Trstu anomalija, da sodijo o slovenskih obdolžencih ne le iz Trsta, nego tudi iz čisto sloven-skih okrajev okrožja višega sodišča le ita-lijanski porotniki ter da se vsim naporom naših odvetnikov še ni posrečilo odpraviti to kulture države nevredno stanje. A prošnje za delegacije drugih porotnih so-dišč konsekvantno odklanja više in naj-više sodišče. Tako izgleda torej napredo-vanje slavizacije na primorskih sodiščih! Res drzno čelo ima gosp. Bartoli, ko trobi v parlamentu take neumnosti! Našim poslancem priporočamo, da z vso odločnostjo pozovejo vlado, naj naredi ko-nec tem turškim razmeram ter naj pokaže energično zob gosp. posl. Bartoliju in pajdašem, ki tako nesramno varajo svet in impertinentno izzivajo slovansko prebi-valstvo Primorske z drznimi svojimi lažmi.

POLITIČNA BOŽIČNICA HRVATSKE.

ZAGREB, 22. decembra.

Naj mi dovoli cenjeni čitatelj, da jim predstavim politično božičnico Hrvatske v ve-likih potezah — ali jasno in nedvoumno. Svoje utprebim samo za voditelja, a kompe-tentno utprebim dejstva v originalu podajo obe-tano predloženo.

Ko se je imel minolega leta z „reško re-solucijo“ postaviti temelj in konkretna opora „novemu kurzu“ v Hrvatski, priobčilo je „Hrvatsko pravo“, organ „Starčevićeve stran-ke prava“ — dra. Josipa Franka, vrsto član-kov, iz katerih posnemamo dobesedno na-stopne pasuse:

„...izroč, ki za perišče srbskih dinarjev, italijanskih lir in madjarskih forintov blati, kaluži, napada, omalovažuje, obrekuje, insi-nuira najprosteje prepire proti vsem in vsa-komur, ki se samo čuti neomadeževanim hr-vatskim patrijotom“.

„...vse njegove mračne in zakulisne odnošaje z Beligradom, Budim-pešto in Rimom, a posebno z Be-ligradom“.

„...dokler je bil g. Nikola Pašić minister za vnanje stvari, je Fran Supilo redno dobival subvencijo in za to ob-stoje dokazi v arhivu istega mi-nisterstva“.

„Mi smo že rekli in pri tem ostajemo, da je „Novi list“ plačan iz Be-legrada za svojo protihrvatsko katilinar-sko politiko, a glavna podpora mu prihaja od Ungaro-Croate, subvencionirane od Ma-djarov; ...mi smo trdno uverjeni o tem, da je „Novi list“ v službi naših na-rodnih sovražnikov“.

„V našem listu je dopisnik Argus po-zitivno zatrdil, da je Fran Supilo pla-čan iz beligradskega tajnega fonda, a potem hoče še povedati, kako Fran Supilo dela, kako trguje, po čegavem navdahnjenju in komandi piše proti hrvatskim rodoljubom, hrvatskim svečnikom, hrvatski veri, Zagrebu ita.“

„To naj vzamejo za sedaj na znanje vsi tovariši Frana Supila v klevetanju in podpi-ranju srbizma kakor protihrvatske struje. Kar se nas tiče, more nas tožiti vsa ta malopridna družba ter nas sodno pozvati, da dokažemo resničnost trditve, da je Fran Supilo plačanec Beleggrada. Mi nismo odvisni samo od Argusa, tu je tudi še drug mo-čnejši vir“ — itd. itd. itd.

Takimi podtikani in neštevilom tines take vrsti so pretkani vsi oni članki. Pro-zorno prikazovanje in na videz resnično na-vajanje — spretno prirejen — prevarilo je mnogo njih. Te članke je pisal in podpisal „Argus“, drugače (poprej le ugibani, a sedaj dokazani) „profesor“ Šime Pjero-tić, znani pustolovec, — Namen je jasen, Trebalo je uničiti in politično onemogočiti Supila, glavnega prvo-boritelja reške resolucije in najenergичnejega boritelja proti staremu režimu. Argus je to „veleizdajstvom“, a navzdolu z narodnim izdajicom in plačen-cem.

Navzdolu se je vspeli pokazal slabim, ali navzgori je prišel v primeren čas. Madjaroni, recte Khuenovci so bili že občutili, kako jim zmanjkuje tal pod nogami. Oklenili so se to-rej čvrsto prilike, ki jim jo je nudil samo

fino zasnoval in oklevetal: navzgoraj z „načelni opozicionalec“, odprši predale „Hr-vatskega prava“ enemu — Argusu! Glasoviti Chavrak — ta menda najodurnejša pojava iz-za Khuenove strahovlade v Hrvatski — se je takoj vrgel najžilaveje na delo; a to mu je kronano z nastopno okrožnico:

„Presvetli gospod!“

Strogo zaupno.

„Bosansko-herc. odbor“, kateremu je na-men spuntanje zasedenih dežel, si prizadeva v noveji čas, da z večo agitacijo doseže svoj cilj. Pripravljalna dela sestoje v nabiranju zaupnikov, prirejevanju proklamacij in brošur ter slednjič v vtihotapljanju orožja“.

„Predsednik tega odbora je dr. Cvijić v Belemgradu, a zaupniki v področju Hrvatske in Slavonije: Zagreb: dr. Bogdan Meda-ković, Svetozar Pribičević in Grčić; Brod na Savi: dr. Nikola Gjurgjević, Aleksander Bogdanović; Gunja: krčmar Tomić; Kore-nica: Stevo Kalember, Jovan Tišma; Ruma: dr. Milan Stojaković, dr. Žarko Mladinović; Šid: trgovec Gjorgje Medaković, dr. Emil Kostić, dr. Jovan Stajić in Simonović; Vu-kovar: Šandor Peremac, Rade Paunović in Dušan Cekić“.

„Te osebe, ki stoje v dogovoru in dotiki z drom Franom Potočnjakom, ki brez lastnih sredstev mnogo potuje ne samo v notranjih mejah Hrvatske in Slavonije, marveč tudi preko teh mej, in z drugimi tu-zemskimi organizacijami, kakor so „Privred-nik“, „Srpsko kolo“ in „Srpske zemljoradne zadruge“, naj drži Vaša Presvetlost (Poglavitost) strogo zaupnim, primernim, nenadejanim načinom pod trajno pažnjo in naj neposredno meni sporoča o svojih opazova-njih, od slučaja do slučaja, po okolnostih tudi brzojavno, natanjko in obrazloženo“.

„V svrhu čm vspešnejega opazovanja moram pozornost Presvetlosti (Poglavitosti) Vaše obrniti tudi na osebne, oziroma pismene zveze gori omenjenih oseb z ose-bami, živčimi, ali prebivajočimi izven pod-ročja Hrvatske in Slavonije. Te osebe so: Reka: Fran Supilo in Milan Tasovac (ured-nika „Novega lista“); Obrovac: Stevo De-snica; Sinj: Bruno Tripalo (sin župana), dr. Mazzi, dr. Potočnjak; Spljet: dr. Smolaka; Metković: Antun Gappari; Dubrovnik: dr. Dimitrijević in Kobasica (urednika „Srpske rieči“); za tem bosanski podaniki: Kočić (eden glavnih agitatorjev), paroh Trifković, Nikola Kašiković (urednik „Srpske vile“) in Šerif Arnautović. Slednjič srbski podaniki: dr. Govedarica in Ribnikar v Belemgradu, trgovca z lesom Trifković v Gr. Brodu in Rajka Mat-ković v Svinjarovcu“.

Zagreb 24./II. 1906.

Za bana: Chavrak.

Veliki župan: N. N.“

Tej okrožnici so imeli pasti kakor žrtev najuglednejši rodoljubi križem Hrvatske in da ni nastopil preobrat, danes bi jih davila proganjanja in ječe. Seveda: khuenovščina bi se rešila najnevarnejših in khuenovci in žnjini „najra-dikalnejši“ opozicionarci okolo Franka bi sla-vili zmago!! Narod bi bil rešen — „izdajci“.

(Zvršetak pride).

Volilna reforma — perfekcionirana.

Consumatum est! Dovršeno je!

Pozno v noči je bilo — blizu o polu-noči — ko je padla odločitev tudi v gospod-ski zbornici volilni reformi v prilog. Ne, nismo prav rekli: odločeno je bilo že poprej po dogovoru med vlado in voditelji strank. Velezanimiva, visokovspenjajoča se in tu pa tam zelo ojstra debata ni imela torej več pomena borbe za in proti volilni reformi, ampak velmožnim gospodom členom te zbor-nice je dala le priliko, da povedo, kar mislijo, da dado izraza svojim čutstvom vspricho usodnega sklepa, ki ga jim je storiti. In kar je rekla velika večina njih, ni izražalo nav-dušenja za volilno reformo.

A ravno v okolnosti, da so se mogočni in ponosni gospodje uklonili, da so se svoji zahtevi po pluraliteti z ogromno večino od-povedali in da so skoro enoglasno vsprejeli vso predlogo, kakor jo je sklenila poslanska zbornica, v tej okolnosti leži pouk: da je volilna reforma morala priti!

Kaj sedaj? O stvari govorimo na uvod nem mestu. Tu bodi le pripomnjeno, da sedaj ne pomorejo več nobene rekriminacije proti krivicam. Treba marveč sprijazniti se z do-

vršenim činom in se primerno pripravljati za prihodnje spremembe — za novi položaj.

Pridodati je še, da je gospodska zbor-nica pustila in suspenso podrobno debato o zakonu, ki se tiče spremembe temeljnega zakona; to pa le kakor nekako jamstvo, da poslanska zbornica vsprejme predlogo o od gospodske zbornice zahtevanem numerus clausus, na čemer ni dvomiti.

Volilno reformo je smatrati torej kakor perfekcionirano.

Boj med cerkvijo in državo na Francoskem.

Iz Pariza poročajo, da so kardinal-nad-škof pariški Richard in drugi francoski škofje odredili, da se radi položaja, navstalega vsled zakona o ločitvi cerkve od države o božičnih praznikih ne bodo vršile slovesne službe božje.

Dalje javljajo iz Pariza, da je odredbi kardinalovi vzrok bojazen pred izgredi. Ta odredba da je napravila velik utis na katolike v Parizu, ki bodo težko pogrešali službe božje o polunoci, ki se je vsikdar vršila z veliko slovesnostjo. V vladi prijaznih krogih pa menijo, da je hotel kardinal s svojo od-redbo v širokih slojih prebivalstva vzbuditi mnenje, da vlada hoče preprečiti to tradicio-nalno božjo službo ter da se vzlic vsem izjavam ne more bogoslužje svobodno vršiti. Isti vladi prijazni viri zatrjajo, da nikdo ni mislil na kake izgrede. Če tudi bi se bila o polunocna služba vršila, bi bil mir popoln, ker vlada da vedno strogo pazi na to, da nikdo ne moti božje službe.

Črnogorska skupščina.

V črnogorski skupščini je izrekel pred-sednik Vuković znamenit govor v katerem je v prvi vrsti govoril o vnanji politiki Črnegore in njenih odnošajih do evropskih držav. Na-glašal je potrebo dobrih odnošajev do Rusije, ki je z nezaupanjem gledala črnogorske obiske v Londonu, Carigradu in Berlinu. To izgleda kakor da se hoče ostaviti Balkan pod za-ščito družih vlasti, dočim ga ni bolj ne-interesiranega zaveznika in za-ščitnika nego je Rusija. Skupščina se ima nasloniti na program prejšnjih vlad, ki je stremil po negovanju zveze in prijatelj-stva z Rusijo, Srbijo in Bolgarsko in ostalimi slovanskimi narodi. V podlago zvezi mora biti zaščita interesov Črnegore.

Ozirom na prestolni govor je izjavil Vuković, da ne odgovaja sedanjem odnoša-jem Črnegore do evropskih držav. Tako n. pr. ne omenja Francoske, ki je trajna zavez-nica Rusije, a ni zainteresirana tu, marveč le iz simpatije pokazuje prijateljstvo. Manjka tudi hvala Italiji, ki je od leta 1879 mnogo koristnega storila Črnigori, kakor tudi hvala kralju Edvardu, ki je kneza in njegovo ro-dbino obsul veliko ljubeznivostjo. Nadalje ni omenjena bratska država Srbija, a niti Bol-garska. Predsednik Vuković je zvršil nagla-sivši, da Črnagora ima postopati skupno z Rusijo in Srbijo.

Poročilo iz Cetinja zatrja, da je ta govor vzbudil veliko senzacijo v političnih krogih Črnegore. Ali je to tudi znamenit politični pojav, ki si ga morda tudi na Dunaju ne vtaknejo za ogledalo. Kdaj jih pouči logika dejstev, da so na krivem potu s svojo balkansko politiko??!

Drobne politične vesti.

Poljska „Šolska Matica“. — Poljska „Šolska Matica“ se zelo naglo raz-vija. Sedaj ima že 800 podružnic z nad 200.000 členov. V njenih šolah se poučuje 75.000 otrok.

Naslednik nadškofa Sta-blewskiego „Czas“ poroča, da utegne biti imenovan novi nadškof za Poznanj okolo 7. januarja. Kakor kandidatje se ime-nujejo: posvečeni škof Likowsko, prelat P. Poniwski in kanonik P. Vanjura. Pruska vlada sili, naj bi se to vprašanje čim prej rešilo.

Domače vesti.

Čitateljem! Radi božičnih praznikov izide prihodnja številka „Edinosti“ v četrtek zjutraj ob navadni uri. Ker so danes vse to-bakarne zaprte, se „Edinost“ danes prodaja le na obeh kolodvorih in pri vratarju „Na-

rodnega doma“. Jutri se bo dobivala po vseh tobakarnah.

Ob tej priliki želimo vsem našim čitate-ljem vesele božične praznike!

Volitve v predstojništvo in razse-dišče delavske zavarovalnice proti ne-zgodam v Trstu. — Tržaški odbor za skupno slovensko-hrvatsko volilno akcijo v a b i nujno vse narodno misleče podjetnike, da pošljejo takoj glasovnice pravilno pod-pisane na naslov odbora predsednika g. dr. Edvarda Slavika, advokata v Trstu, ulica Galatti št. 18. — Volitve so dne 29. t. m.; glasovnice morajo biti v svrhu ureditve že nekaj dni pred volit-vijo v odborovih rokah.

Odlikovanji. Namestniški svetnik Alojz Fabiani je dobil red železne krone III. raz-rada. Viši finančni svetnik Jurij Sablić v Trstu je povodom umirovljenja prejel naslov dvornega svetnika.

Tržaški deželni zbor je sklican na dne 27. t. m. ob 10. uri predp. Dnevni red prve seje obsega te-le točke: 1. Otvorenje zasedanja. 2. Predložnje vspeleda del in po-poročilo deželnega odbora o svojem delovanju (tiskano poročilo). 3. Predložnje zakonskega načrta o uvedanju občinske doklade na pro-nosnino nepremakljim vsled pogodb mej živimi (tiskano poročilo). 4. Predložnje zakonskega načrta o povišanju obstoječih prispevkov ded-ščin za ljudske šole (tiskano poročilo). 5. Predlog deželnega odbora, da se da ugodno mnenje k ustanovitvi obrtnega sodišča v na-šem mestu (tiskano poročilo). 6. Imenovanje dvanajstih efektivnih členov in dvanajstih na-mestnikov v prizivni komisiji za osebni da-vek. 7. Imenovanje štirih efektivnih členov in štirih namestnikov v deželni komisiji za pri-dobninski davek.

Naročbe časniških uredništev na te-lefonične pogovore. Glasom odloka c. kr. trgovinskega ministerstva od 26. listopada t. l. št. 64.713 ex 1905. sprejemale se bodo odslej v smislu čl. LXVIII. H. mejnarodnega brzojavnega pravilnika naročbe časniških uredništev na telefonične pogovore v določe-nih nočnih urah. Ti naročniški pogovori mo-rejo se vršiti od 9. ure zvečer do 6. ure zjutraj, smejo se pa tikati le osebnih zadev dotičnega naročnika ali zadev njegovega podjetja.

Naročba traja za dobo celega meseca in se podaljšuje od meseca do meseca, če se naročbe ne odpove osem dnij preje, nego le-ta poteče. Naročniški pogovor traja najmanjše dve govorilni jednoti, to je 6 minut.

Podaljšanje pogovora za 2 daljni jednoti more se dovoliti le tedaj, če ni prijavljen za isti čas pogovor drugega naročnika. Naročbe se sprejemajo vsacega poljubnega dne v me-secu, vendar pa teče naročniška doba le od 1. ali 16. dne vsacega meseca. Za del meseca plačati je primerni znesek naročnine (zajedno pa tudi naročnino za celi prihodnji mesec. Naročnino računati je za povprečno dobo 30 dnij in jo je plačevati vnaprej. Naročena zveza se prekine uradoma, ko preteče dovo-ljeni čas. Za neizkoriščen del časa tekom pogovora dovoljuje se naročniku kompenzacijo in sicer še tekom iste noči in za isti čas le v slučaju, če se tega časa radi tega ni moglo izkoristiti, ker je bila progla prekinjena. Če se pa kompenzacije ne more dati, tedaj je povrniti naročniku na njegovo zahtevo tride-seti del mesečne naročnine po razmerji vsake izgubljene jednote. Pristojbina za pogovor v nočnih urah znaša polovico pristojbine za ravno toliko časa trajajoč pogovor po dnevu.

C. kr. avstrijske državne železnice. Dne 1. grudna 1906. se je med postajo Te-reblestie in postajico Berline v 10.006 km. proge Hliboka-Sereth nove bukovinske družbe krajevnih železnic napravljena osebna posta-jica in prekladišče Berline-Meierhof izročila običnemu prometu.

Osebe in prtljago od imenovane postajice odpravlja potom doplačila vlakovodja na vlaku.

Blago in žive živali se sprejemajo na oddajo samo kakor tovari po vozovih. Prekladišče Berline-Meierhof podrejeno je postaji Fereblestie, katera se od 1. grudna 1906. naprej otvori za občni promet.

Na progi Linc-Kirchdorf, Pirnske želez-nice, vozita od 6. grudna 1906. naprej vlaka št. 515 in 520 pravilno vsaki dan in sicer odhaja prvi iz Linca ob 7. uri 45 m. zvečer in prihaja v Kirchdorf ob 9. uri 34 min.

Veliki koncert „Kola“ bo na dan Novega leta.

zvečer; zadnji odhaja iz Kirchdorfa ob 12. uri 55 min. popoldne in prihaja v Linc ob 3. uri popoldne.

Preureditev peš-pošte Šmarje-Ajdovščina v pošto vožnjo. Pošta med Šmarje in Ajdovščino preuredi se s 24. dnem grudna t. l. v vsakdanjo enkratno pošto vožnjo s sledečim voznim redom: 10.45 odhod iz Šmarje prihod 3.30 po zimi, 6.15 po leti. 12.15 prihod v Ajdovščino odhod 1.30 po zimi 4.14 po leti.

Žepni tat! V neki tolerančni hiši v ulici dell'Arcata je predinočnim 30-letni tečaj Aleksander C., stanujoči pri sv. Jakobu, ukradl Florindu Lazzarini srebrno uro in verižico. Ko je kimalu na to Lazzarini opazil, da sta mu ukradeni uro in verižico, je poslal takoj po redarje, a sam se postavil mej vrata, z namenom, da ne pusti nikomur oditi, dokler ne pridejo redarji, ki naj navzoče preiščejo. To videč, je Aleksander C. sam vrnil Lazzarini ukradeno uro in verižico. No, redarji so ga vseeno vzeli seboj na policijo, kjer je bil vzet na zapisnik in potem izpuščen.

Za poldrugi liter vina je bil aretovan včeraj v jutro 42-letni soboslikar Vincenc P., stanujoči v ulici Panfilo Castaldi. Redarji so ga našli na postaji južne železnice. Imel je pri sebi steklenico, v kateri je bilo poldrugi liter dalmatinskega vina »opolo«, ki je bilo vredno komaj 90 stotink. Na vprašanje, kje da je dobil ono vino, jim je dejal, da mu je je dal neki njemu nepoznani tečaj. Vsled tega nejasnega odgovora, so ga redarji aretovali in ga tirali na policijo, kjer so mu zaplenili steklenico z vinom, vzeli njega na zapisnik in ga potem izpustili.

Ni bil tat, ampak berač. Neka gospa, stanujoča v III. nadstropju hiše št. 4 v ulici della Barriera vecchia, je predinočnim ob 8. uri videla v hiši nekega človeka, ki je šel od vrat do vrat ter trkal na vsaka vrata. Šinila jej je takoj v glavo misel, da je to najbrže tat. Šla je torej na okno svojega stanovanja in od tam vpila na ulico klicaje na pomoč proti tatu. Prihiti so seveda redarji in šli iskat tatu. Mej tem je pa oni človek po nesreči pal po stopnjicah in se precej občutno pobil na glavi. Gospa jim ga je pokazala označivša ga za tatu, ki je skušal udreti v kako stanovanje. Redarji so ga odvedli na stražnico, a tam je nesrečnež povedal, da ni še nikdar kral, ampak da berači. Trkal je na razna vrata prosječ miloščine. Ime mu je Anton V. in stanuje v ulici di Riborgo. Videč, da je na glavi ranjen, so pozvali na stražnico zdravnika se zdravniške postaje, ki je dal berača — potem ko mu je podelil najnujnejšo pomoč — prenesti v mestno bolnišnico.

Društvene vesti in zabave.

»Božičnica« pri sv. Ivanu bode na dan sv. Štefana ob 4. uri pop. Na programu so deklaracije, prizorčki in petje. Med točkami bode sviral domači tamburaški zbor. V ta namen je daroval znani rodoljubni trgovec gosp. Schmidt škaflo šokoladnih bombonov.

Silvestrov večer. Telovadno društvo »Tržaški Sokol« in »Dramatično društvo« priredita na zadnji dan leta običajni »Silvestrov večer«. Odbor Sokola se je trudil, da napravi s primernim programom — ki smo ga že priobčili — slavnemu občinstvu večer čim zabavnej. Brate društvenike in njih prijatelje opozarjamo zopet na to prireditve.

Književnost in umetnost.

Koncert »Slav. Čitalnice«. Krasen večer je slavila muzikalna umetnost dne 18. t. m. v »Slav. Čitalnici«. Priredil se je namreč umetniški koncert, ki je obsegal izvajanja na klavirju, in to četvero in osmeroročno, dalje na rog in violončelo s spremljevanjem klavirja. Reči moramo že vnaprej, da smo imeli še redko doslej toliko umetniškega užitka, kakor ravno ta dan.

Že melodiozni kvartet Schubert Poppov, vijolino, čelo za rog in klavir nas je prenesel. Splošno, z velikim zanimanjem pa se je pričakovalo izvajanje točke, Weber, uvertura k operi »Freischütz«, ki so jo imeli izvajati 8-ročno na 2 klavirjih gēne. Krstnikova in Lavrenčičeva in gospoda Mandić in Ček. No, nismo se varali v pričakovanju. Krasno izvajanje je popolnoma vspelo in nikdar ne bi mislili, da imamo v svoji sredini tako izredne moči. Dolgotrajno ploskanje in šopka, podarjena gospicama Krstnikovi in Lavrenčičevi je dokazovalo, da je občinstvo umelo čustveno proizvajanje ter bilo hvaležno na ponujenem mu krasnem vžitku.

Biser celega večera pa je bilo brezdvomno izvajanje Reineckeve balade in krasne Mozartove D-dur sonate. Izvajala je prvo gospica Elia a drugo, že poznano kakor velekrasno sonato, štiriročno na dveh klavirjih gospica Elia in g. Mandić. O poslednjem znamo že zdavno, da je muzikus skoz in skoz. Na novo pa se nam je predstavila gospica Elia, in to s popolnim uspehom. Pokazala se je naravnost virtuozinja iz mojstrske šole. Svojim preciznim izvajanjem, svojim kretnim vdarjanjem ter briljantno tehniko si je na mah osvojila občinstvo, ki je dajalo duška svojemu oduševljenju dolgotrajnim ploskanjem. Tudi tej simpatični gospici je bil poklonjen šopek v znak priznanja in zahvale. Naša

iskrena želja je, da bi se z mlado umetnico kmalu zopet sešli na istem mestu.

Nastopil je še g. Šimek z čelo-solom. Tudi on je jako povoljno rešil svojo nalogo ter žel obilo pohvale.

Srečno je bila izbrana točka rog-solo, katero je izvajal g. Zuccon. Prav zato, ker so rog-soli na koncertih redki se nam je zdela ta točka dobro izbrana. Posebno lepo in čustveno je g. Zuccon izvajal Schubertov slavospev »Solzam«. Koncert je otvoril in zaključil vojaški orkester na njemu lasten spreten način. Zahvaliti se moramo posebno še našemu delavnemu Mandiću, ki je vse tako lepo angažoval in skoro pri vsaki točki sodeloval spremljevanjem na klavirju. Vsem dražestnim sodelovalkam in gosp. Mandiću: »Hvala in na skorajšnje svidenje«.

Č.
Javna ljudska knjižnica v Nabrežini. V nedeljo dne 30. decembra 1906. bo v dvorani klesarskega društva v Nabrežini predaval dr. Dragotin Lončar, prof. iz Ljubljane član Akademije, o predmetu: Slovinci in njih narodni preporod. Začetek ob 3. in pol uri popoldne.

Važnost predmeta o katerem bo predavatelj razpravljaj nam zagotavlja velike vdeležbe od strani vseh tistih, ki se zanimajo za politično zgodovino Slovencev.

Zvonijo božični zvonovi...

Črtica. Spisal Ivo Trošt.

Sam samcat je sedel v sobi in strmel v sajasti plamen petroljke. Od peči se je širila blagodejna toplota. Sploh pa ni kazala soba prav nobenega znaka, da je nocoj sveti večer, sveta noč... Zunaj po ulicah so stopali ljudje, pokaljševali in hiteli nakupovat se to in ono, pa se zopet vračali k svoji družini. Tam je nocoj najlepše.

On, Lovro, je sedel sam pri mizi, obloženi z nekoliko časopisi in knjigami, sam s svojimi spomini in z britko zavestjo, da mu doslej ni uspela niti polovica prizadevanj v življenju. Koliko let že je minilo, ko so bili božični večeri drugačni, ne morda srečni in veseli, a vendar ne takšni kakor nocojšnji. Vsako leto se je Lovro poglabljaj ob teh večerih v resne misli vsak večer sestavljal glasen konfiteor svojega življenja in pripravljanja, sestavljal, a ne sestavil.

Zakopal je že mnogo ljubezni v brezno pozabljenosti, zabil mnogokatero srce, o katerem je mislil, da bo bilo in žilo zanj, pa ni; zakopal je svojega življenja lepšo polovico v dvome in prazna razglabljanja o sreči, o Bogu, o vesoljstvu, pa zopet o morali, pravici in pravičnosti ter vse to primerjal z zgodovino, neizprosnost kronistinjo vseh dogodkov, ki niso nič drugega nego posledice raznih sil in nasplošnih sil. Samega sebe ni mogel nikdar vpeljeti v to nedogledno mašinerijo. Človek je atom, a človeštvo je faktor, sila, ki pa zopet potrebuje gonilne moči. V takem razmišljanju mu je postajalo srce vedno bolj prazno, vedno bolj mehaničen stroj, najmočnejša mišica v našem organizmu. In čim dlje je razglabljal temelje svojega modroslovja, tem bolj si je želel nazaj onih časov, ko je šele začel ali komaj začenjal presoati vse vesoljstvo s stališča svojih dvomov, ki so se pa tu tudi premikali, kakor se premikajo človeku obzor, ko se dviga višje in višje nad zemljo. Zaželel si je slednjič nazaj prvotnih dvomov vere svoje mladosti, a zaman.

Strmel je v plamen svetilke pred seboj kakor v pogorele, izpuhte nade minilega življenja, ki se ne vrne več, kakor ne vzplamti več prazna petroljka. Zunaj so pa zvonili božični zvonovi. Milo in ljubeznivo je donel glas preko zasneženih streh v sleherno sobico k bogatini in siromaku, vztrajno znaneči veselo novico: Veselite se! konec je dvomom! Sedaj so strte tisočletne vezi dvomov in zmot.

Veselite se!
Lovro je sklepal obračun s svojim življenjem sestavljal svoj konfiteor, ki se je končaval v eden sam stroj. Vesoljstvo stroj, človeštvo stroj, človek tudi enak stroj, njegovo srce — stroj.

Vse sami stroji kakor na razstavi najnovejših izumov.

Njihova zveza tudi stroj. Zastonj se je trudil, da bi poiskal tem strojem gonilno moč in njen logičnih vzrok.

Ljubki so mu bili spomini iz mladosti, ko je še z bratci in sestricami doma sestavljal jaslice, prepeval otroško-naivne božične pesmi in molil iz vsega srca za lastno srečo in za srečo svojih roditeljev in dobrotnikov. Tedaj še ni praševal: ali je to tudi le mehanično delo — navade, stroja. Boga ni in ljubezni ni. To mu je že davno pokazalo njegovo raziskovanje. Vsaka ljubezen je sebična in Bog bi bil tudi največji egoist, ko bi je zahteval od nas. »Precej trd nauk — izdelek neobčutnih strojev!« Tako so mu prigovarjali znanci, prijatelji in zastonj kazali njegovo lastno življenje, ki vendar ni samo skrajna posledica gotovih sil, marveč v svojih posamičnostih rezultat nesebične ljubezni, ki biva zato v stvarstvu, da se giblje vse z neko lahkoto in dviga duha gori, gori nad zvezde, kjer je nesebične ljubezni prvi vzor.

»Imaš dekle«, so mu zatrjali prijatelji, on se je samo nasmehnil: »Hm, dekle, ki me ljubi, kaj? Zaradi mojega denarja mi hlina ljubezen, me vara«.

»Ali so troji stariši tudi tebi hlinali ljubezen?«

Odgovarjal jim je s Schopenhauerjem, češ: tu se gre za ohranitev rodne vrste. Zmagovito jih je potem premeril z očmi, saj mu ni mogel nihče prigovarjati. Vse nič, vse sama sebičnost.

Zunaj zvonijo božični zvonovi, done tako lepo in mило: konec vseh dvomov, konec je zmot. Veselite se! Sin božji ni prišel na svet iz sebičnosti, njega je bila sama ljubezen...

Lovro se zganil na sedežu, zamahnil z roko in nekaj zamrmral.

»Zdaj pa ostane: vera, upanje, to troje, največja med njimi je pa ljubezen«. Te besede se mu je zdelo da čuje, ko so se odpile duri in je nepozvana, nepričakovana stopila tisti večer k njemu njegova Slavka. Sloko deklet s kerubskim obličjem, o katerem si bil takoj prepričan, da čitaš po njem svoje lastne poželjive misli in se jih sramuješ. Njen obraz kakor obraz kraljice in njene oči večna pomlad in njene ustnice, ki še niso poljubila nikogar — nedotakljivi kerub, odet po najnovejši pariški modi.

»Slavka? Saj te nisem vabil, te nisem klical«.

»Zato sem prišla«.

»Povej, da ostanem vedno tvoja, tudi«.

»Tudi, ko bi dobila boljšega?«

»Lovro ti se šališ — z milijonarko. Moj stric v Ameriki mi je ostavil vse premoženje — več milijonov dolarjev. Na smrtni postelji se je šele spomnil svojih ljudi in stare domovine.«

»Prav, prav, da se je spomnil«.

»Veš, spomnila sem se pa tudi jaz najne ljubezni in sklenila.«

»Že vem, že vem: moja ženka.«

»Nikakor! tvoja zvesta prijateljica. Toti bo dovolj. Ne?«

Lovro je strmel v svoj pozemski ideal korubske krasote, ki se je pred njim klanjal njegov duh. Tudi danes se je uklonil v ponižni: »Zakaj ne zvesta ženka?«

»Ti bi me potem vzel zaradi mojega bogastva«.

»Ni možno. Slavka, ti me poznaš; zato moraš vedeti, da bi bilo to popolnoma proti mojim modroslovnim nazorom. Ne, zaradi bogastva — nobene! Ali nimam sam dovolj?«

Krasno so peli božični zvonovi po mestu, praznično zvonjenje je donelo v tiho, mrzlo noč, ki se je močno nagibala na sveto jutro. Tudi Slavki se je zdelo, da v kratkem zagori veseli dan njene popolne zmage.

Zaupno je pogledala Lovro, tako zaupno da se je kar prestrašil njenega pogleda. Čutil je, da je ta pogled sedaj vse bolj goreč in ljubeznjiv, ko odsevajo izza njegovega ozadja — milijoni. Seveda. Pogledala ga je torej in mu dejala: »Torej, ti ljubeček niti ne bi maral bogate soproge, ko bi bila tista bogatinka tudi — prav jaz?«

»Bogastvo samo bogastvo...«

»Bogastvo in ljubezen: ali ni najbolje oboje?«

Kaj je hotel sedaj odgovoriti filozof Lovro? Nekaj je zajetel kakor sporazumnost, duševno soglasje, pa ga je prehitela Slavka:

»Ali sem ti ljubša brez ameriških milijonov?«

V tej ženski je danes pravcati satan, si je mislil. Čemu me draži.

»Ljubša, veliko ljubša nego milijonarka«.

»Pa ostanem torej nekdanja tvoja Slavka, bogastvo pustim ostalim sorodnikom: hvala ni mi bodo. Nehlinjena ljubezen...«

Lovro se je že nemirno premikal na sedežu, kakor da čuti pod seboj Vezuv in Etno obenem.

»Reci, duša, kdaj bova sama svoja? Glej, vse sem zapustila zastran tebe!«

Nedotakljivi kerub se mu je približal, preveč približal, sicer bi bil modrec Lovro navzlic svojim vzorom prav nejnauški zbežal iz sobe. Čutil je, da zanj ni več rešitve, pa je začel prav po domače kramljati o ameriških milijonih in dedičih. Naslednje jutro ga je zelo bolela glava.

Še je slišal, kako zvonijo božični zvonovi; on je pa čutil, da je zapravlil vzore in milijone.

Zvonijo, zvonijo Slavkinemu samstvu poslednji predpust, a Lovro nov dokaz, da je bila njegova Slavka modrejša, ker ga je prikovala na-se z milijoni, ki jih ni nikdar dedovala.

Še vedno zvonijo božični zvonovi nesebični ljubezni nov slavospev, naj ga zvonijo!

Špiritisti!

Napisal I. Kovo.

Na obal sinje Adrije je legla jasna in mrzla zimska noč. Na azurnem nebu je z nervozno živahnostjo migljalo nštevilno srebrno svetlih zvezdic. Valčki Jadranskega morja so tajinstveno šumljali in semtertja

brezuspšno poskušali izstop na obrežne livade ter se zopet otožno žuboreče izlivali nazaj v neizmerno morskno vodovje. Čez dol in plan razlil se je nočni mir, le tam od katedrale se je čulo zamolklo mrnranje božičnih zvonov. Sveta noč!

Izza arenskega ozidja stopil je na ulico visok in simpatičen mlad mož. Postal je ter dolgo nemo zrl tja čez širno morskno plan.

»Daleč, daleč tam si, daleč od mene proč!« vzdihnil je.

Globoko brezdno zija mej nama, ločena sva za vselej! — Ali srce moje, to neutehljivo srce, hrepeni po tebi in te ljubi neizmerno. — In ti si me tudi ljubila Leskečeš se sicer v zlatu in biserih, ali srečna nisi, kajti moža imaš, ki ga ne ljubiš, ki te ne more osrečiti. — Z bleščečega okna drugega nadstropja zreš tja doli pred dožvevo palačo, tja na pisano vrvenje na Markovem trgu. A jaz te gledam v duhu iz daljave ... In srce mi kopni ljubezni. — Spomini, Spomini! Vedi Bog, se li kedaj spominjaš onega, ki te tako brezmejno ljubi?! Ti-li stopi kedaj pred oči podobna moja?! Oh, tega ne vem, in to me boli in muči! ...

Ali nocoj, na sveti večer, čul sem, da se po nenaravnih potih dajo doznovati

Dalje na 5. strani.

Izšel je težko pričakovani
Koledar
za
kmetovalca 1907
Uredil dež. nadz. J. Legvart.
II. zelo popolnejši letnik z vsebino:
Kratek opis umno živinoreje; zlata pravila živinoreje, krmljenje goveje živine in prasičev.
Prasičereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka. Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmetov. zakoni. Imeljarstvo. Prerač. v kilog., orale in hektarje. Koledar, sejmi in še mnogo drugega.
Vezan je letos v posebno močno platno. Cena s pošto K 1.80, in se naroča pri Ivanu Bonač v Ljubljani. Vselej prihranite draga pošto, saj se zneske naprej doplačajo.

ANTON KUKIZ
Trgovina, oziroma krojačnica
Trst, ulica Torrente št. 34 (v novi hiši)
„Alla nuova città di Trieste“.
VELIKA ZALOGA
izgotovljenih oblek za odrasle in dečke
vsake vrste.
Delavske hlače prve vrste, kakor tudi blago vseh vrst iz najpopolnejše novosti.

Za praznike!
Kdor želi dobro kapljico:
namizno vino iz najboljih dalmatinskih kleti; vino istrsko, desertno vino iz leta 1897; šumeči refoški, zadarski maraskin, luk-sardo itd. — tropinovec, pristno olje iz oljk, likvorjev in špirita, naj se obrne na Zalogo, ulica Farneto 3

„Al Progresso Dalmato“
SALON
CARLA FONN
Trst, ulica Geppa št. 18, I. nad.

Izdeluje kar najhitreje
toaletne za ples in gledišče
ter angleške obleke
ki jih izdeluje poseben krojač.
Največa točnost, hitro izvrševanje po najnižih cenah.

BOŽIČ — NOVO LETO! Celi tekoči mesec!
KRASNI PREDMETI PRIMERNI ZA DAROVE
prodajajo se po tovarniških cenah v novi galanterijski trgovini
E. MIONI TRST, ulica S. Antonio 2 (Palazzo Treves)

Odhajanje in prihajanje vlakov

Državne železnice

Veljaven od 1. oktobra 1906 naprej

Odhod iz Trsta (Campo Marzio)

Trst—Rovinj—Pula (Dunaj)

5:30 0 Herpelje—Rovinj—Pula.
7:20 0 Herpelje—Divača—Dunaj.
8:50 0 Herpelje—Rovinj—Pula.
4:— 0 Herpelje—Rovinj—Pula (Divača—Dunaj).
7:40 0 Herpelje—Divača—Dunaj.
(Kanfaniar—Rovinj: 6:50, 9:20, 3, 8:15)

Ob nedeljah in praznikih: 2:26 Boršt—Draga—Herpelje—Divača.

Trst—Buje—Poreč.

6:10 0 Koper—Buje—Poreč in medpostaje.
3:10 0 Koper—Buje—Poreč in medpostaje.
6:15 0 Koper in medpostaje (le do Buja)

Trst—Gorica—Jesenice—Celovec—Beljak—Monakovo.

6:— 0 do Gorice in medpostaje (Prvačina—Ajdoščina: 9:57)
7:25 0 Gorica (Prvačina—Ajdoščina: 9:57) Jesenice—Beljak—Celovec—Praga.
9:— 0 Opčine—Gorica (in medpostaje) Jesenice—Beljak—Monakovo.
12:50 0 Opčine—Gorica (in medpostaje) (Prvačina—Ajdoščina: 3:27) Jesenice—Celovec.
3:45 0 Opčine (vlak se vsavi samo za vstop) Gorica (in medpostaje) Jesenice—Beljak—Celovec—Praga.
4:35 0 do Gorice in medpostaje.
7:45 0 Opčine Gorica (Prvačina—Ajdoščina: 9:47) Jesenice—Beljak—Monakovo.

Ob nedeljah in praznikih: 1:40 0 do Gorice (Prvačina—Ajdoščina: 4:20)

ODHOD iz Gorice v Ajdoščino: 9:15, 2:45, 9:05.

Prihod v Trst.

Pula—Rovinj—(Dunaj)

7:45 0 z Dunaja—Divača—Herpelje in medpostaj.
9:45 0 z Pule—Rovinja—Herpelje in medpostaj.
11:05 0 z Dunaja—Divača—Herpelje in medpostaj.
6:20 0 z Pule—Rovinja (Divača—Dunaj) Herpelje in medpostaj.
10:25 0 z Pule, Rovinja (Divača—Dunaj) Herpelje.

Ob nedeljah in praznikih: 9:25 iz Herpelje in Divača.

Poreč—Buje—Trst.

9:20 0 iz Buja, Kopa in medpostaj.
12:55 0 iz Poreča, Buja, Kopa in medpostaj.
9:25 0 iz Poreča, Buja, Kopa in medpostaj.

Monakovo—Praga—Celovec—Jesenice—Gorica—Trst

5:— 0 iz Monakova, Celovca, Jesenice, Gorice, Opčin itd.
7:15 0 iz Gorice in medpostaj.
12:— 0 iz Prage, Dunaja, Celovca, Gorice.
12:55 0 iz Celovca, Trbiča (Ajdoščina) Gorice, Opčin.
6:25 0 iz Monakova, Beljaka, Jesenice, Gorice, Opčin.
8:25 0 iz Prage, Celovca, Beljaka, (Ajdoščina) Gorice.
1:00 0 iz Celovca, Trbiča, Gorice, Opčin.

Ob nedeljah in praznikih: 9:40 0 iz Gorice (zveza z Ajdoščino) in medpostajami.

Južne železnice.

Odhod iz Trsta (Piazza della Stazione)

V Lanzo preko Červinjana in Benetk

5:50 0 preko Červinjana v Benetke, Rim, Milan, Videm, Pontebo, Čedad in 8 do Kormina (Cormons) preko Nabrežine.
11:50 0 preko Červinjana v Benetke—Milan (se zveza na Videm in Čedad).

5:20 0 preko Červinjana v Benetke, Milan, Rim (se zveza na Videm).

V Italijo preko Kormina in Vidma.

8:25 0 preko Nabrežine v Kormin, Videm, Milan, Rim.
8:55 0 v Kormin (se zveza na Červinjana in Ajdoščino) Videm, Benetke.

4:25 0 v Kormin (se zveza v Ajdoščino) Videm—Milan itd.

Do Gorice—Kormina—Červinjana.

6:25 0 do Gorice, preko Nabrežine (se zveza v Ajdoščino)
1:00 0 do Kormina preko Bivja.
9:05 0 do Kormina (se zveza na Červinjana).

Trst—Ljubljana—Dunaj (Reka—Zagreb—Budimpešta)

7:55 0 v Ljubljano, Dunaj, Reko Zagreb, Budimpešto
9:55 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.
6:00 0 v Ljubljano, Dunaj, Reko.
8:30 0 v Ljubljano, Dunaj, Ostende, Reko.
8:30 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.
11:30 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.

Ob nedeljah in praznikih: 2:45 0 preko Bivja do Kormina in medpostaje. 4:00 0 Miramar, Grinjan, sv. Križ Nabrežina.

Prihod v Trst.

8:40 0 iz Italije preko Červinjana in Kormina.
9:— 0 iz Kormina in Červinjana preko Bivja.
10:38 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) in iz Červinjana.

11:28 0 iz Kormina preko Nabrežine.
4:15 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) in iz Červinjana.

7:15 0 iz Červinjana.
7:45 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) preko Nabrežine.
8:35 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) preko Nabrežine.
10:45 0 iz Kormina in 8 iz Červinjana.

Ob nedeljah in praznikih: 11:47 0 iz Kormina in medpostaj preko Bivja.

Z Dunaja (Ostende in Londona) Ljubljane, Zagreba, Budimpešto in Reke.

6:30 0 z Dunaja, Ljubljane, Ostende in Londona.
7:20 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba in Budimpešto.
9:— 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba, Budimpešto in Reke.

10:25 0 z Dunaja, Ljubljane in Reke.
5:30 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba, Budimpešto.
8:55 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba, Bdpst in Reke.

Ob nedeljah in praznikih: 10:35 0 iz Nabrežine, sv. Križa, Grinjana in iz Miramara.

Opazke: Debele in podčrtane številke značijo popoln. 0 = Osebi vlak in B = Brzovlak.

Samo ob nedeljah in praznikih ter ob lepem vremenu.

Do kolodvoza državne železnice oziroma odhod z isto postaje.

čudne reči.... Brrrr! Mraz me stresa. Milostljivi Bog, oprosti mi, ako zaidem to moč na ta pota, v to družbo. — Miru nimam, ne pokoja, dokler ne izvem resnice: misli li še kaj name ona — B... Brrrr! — Stresel se je zamišljeni mož po vsem životu, ter dolgih korakov krenil proti sredini mesta.

Pri »Porta Aurea« bilo je okoli desetih zvečer živahno vrvenje različnega ljudstva. Preko oken raznih nadstropij razlival se je na ulico svit božičnih dreves, a tu pa tam so udarjali na uho prijetni glaski uhranega glasovirja. In tu-le se je od vseh štirih vetrov zbirala nocoj neka tajinstvena družba. Nemo so si po dajali roke. K večjemu se je čul kak potihni: »Servus«. Na dano znamenje suhega črnobradega in zlatimi očali oboroženega človečeta pomikala se je ta čudna družba, sestoječa iz sedmero oseb različnih tipov in starosti navzgor proti obzidju sivega kastela ter tajinstveno izginila pri vratih dvonadstropne hiše.

V eksotično opravljeni sobi, obdani s rudečimi stenami, na katerih so visele kaj mične venerine in druge slike, sedela je okoli okrogle mize prej opazovana družba. Nad mizo je visela — obkrožena z vencem čudovitih cvetic — svetilka ki je razlivala svojo zeleno svetlobo po rudečih stenah in blede-resnih obrazih.

»Deset je preč, še malo počakajmo«, rekel je potihnim glasom črnobradec. — »Dobro predsednik«, odzvala se je družba, pogledala v zeleno luč in globoko vzdihnila.

»Prasnik, si li do ro razpoložen? Čaka nas skušnjava, huda noč!« je vprašal črnobradec — bil je predsednik in vodja — na levi sedečega mu, karikaturi podobnega človečeta, upadlih lic širokih ušes, šibke, nizke in zelo čudne postave, tako, da bi nad njim sam Darwin dvomil, je li naslednik opice, ali le kak potomec onega v arhaični periodi živečega žabjega plemena. — In to človeče je bilo — medium.

»No, upam, da pojde; poskusimo, jaz imam sicer korajž ali...« šepnil je Prasnik ter nekako boječe zablisikal z očmi.

»Tovariši, ura je prišla! Na delo torej z upom in dobro voljo.« pozval je predsednik navzoče molčeče obraze. — Roke sedmerih oseb so se sklenile; resni, svigajoči pogledi so se menjali. — Mediumu so osteklenele oči in kmalu je izgubil zavest. Miza se je zavrtela in dvignila; šipe v oknih in steklenic omari so zabrenkale in po vratih je zahrsknilo. — Duhovi so prihajali.....

»Kedo si?« je vprašal črnobradec na pol tresočim glasom. — Jezik mediuma se je preobrnil in slišal se je nek votel nerazumljiv glas. — po trenutnem odmoru so se stisnile roke še tesneje in na ponovno sprašanje; »kdo si?« začul se je razločen tanek glas: »B.....« In na vprašanje: kje si? sledila je beseda: »Venezia«.

Mej mučnimi intermezzi vršila so se razna vprašanja in odgovori. Trudne roke so obnemogle, seja je bila zaključena in namen dosežen. — Bolno srce je bilo trenutno ozdravljeno in duša je dobila potrebne moči za nadaljnje mukotrpno življenje..... Miza je postala mirna in medium se je prebudil. Bil je vidno izmučen in zaspan. — Steklevina je ponovno zažvenketala..... Tajinstvena družba je odhajala. — Oddahnili so se. — Vse na okoli je mirno. — Nad mestom in okoli, kakor tudi nad morsko gladino ležala je gorka megla ter nekako neprijetno vplivala na ves organizem. V daljavi je vdarilo na zvon — ena ura. — Spremljajoči duhovi so zbežali ter so mej brzojavnimi in telefonskimi žicami, z rezkim brizganjem dajali duška svoji jezi.

Skrivnostni elementi so se pomikali mimo Augustovega templja do obrežja. Zmenil se ni nikdo za pomorski signal, ki je neprenehoma dajal znamenje, v pomoč ladiji, ki je v nedogledni bližini zašla v megleni noči na plitvo in je vsled tega v nevarnosti. Kakor sive sence, so se izgubili »špiritisti« v megleno noč. »Vera mu je pomagala!

Razne vesti.

»Lov na slone. V Cincinnati je bil nedavno lov na slone, ki je prestrašil vse mestno prebivalstvo. Bariliju, najstarejmu slonu v tamošnjem zoološkem vrtu so morali amputirati rep. Taslon je namreč pred nekoliko dnevi slavil svoj devetdeset in peti rojstni dan. O tej priliki so ga nahranili z obilico kolačev in drugih slaščic. Nek drugi slon je bil radi tega nevoščljiv in mu je odgriznil kos repa. Vsled tega se je zastrupila kri in potrebna je bila operacija. Ravnateljstvo je vprašalo nekega zdravnika mestne bolnišnice za svet, in ta je izjavil, da je treba slonu amputirati rep. Operacijo je imel izvršiti živinozdravnik. Da so slona umirili, dali so mu kolačev in slaščic, a med tem so ga zvezali na nogah z močnimi verigami. Ko je pa živinozdravnik prevezal slonu rep, je isti prekinil svoj obed, vzdignil rilec in hotel se je, ves besen, osvoboditi. Ko je pa živinozdravnik z razbeljenim železom pritiskal na rano, se

ni hotel Barili več vzdržati. Raztrgal je verige ter je pričel vse okolu sebe uničevati. Razdril je plote in hišico za slone, in širje sloni so jo udrili za njim, ter je tako vsa petorica prišla na ulico. Nastala je na ulici silna zmešnjava, tramvaj se je ustavil, konji so se splašili, a sloni so uničevali vse, kar je bilo okolu njih. Čuvaji so stekli za sloni in z njimi več tisoč ljudi, katerim se je po več urah posrečilo uloviti slone ter jih pripeljati nazaj v zoološki vrt.

»Solčni žarki pokvarijo barve finih kožuhovin in neki večšak zatrjuje, da bi dragocen soboljni kožuh, ki je vreden okolu 2000 kron, izgubil polovico na svoji vrednosti, ako bi bil skozi mesec dni izpostavljen solčnim žarkom.

»Po nedolžnem obglavljen. Leta 1897 je sodišče v Flensburgu obsodilo nekega Deppu na smrt, češ, da je posodil neko mlado deklico ter jo potem umoril. Zannsljivih dokazov sicer ni bilo, temuč je sodišče sodilo le na podlagi indicijev. Deppu ni nikoli priznal svoje krivde in tudi pred krvnikom je zatrjeval, da je nedolžen. Toda sodišče je ostalo pri svojem izreku in Depp je bil obglavljen. Po devetih letih se je dokazalo, da je bil nesrečni Deppu nedolžen. Morilec je bil neki epileptok, imenovan Tresnov, ki je priznal, da je razun omenjene deklice, umoril še tri druge žrtve svoje pohotnosti. Tresnova so nedavno obsodili na smrt.

Brzojavne vesti.

Roosevelt za gladne Kitajce.

WASHINGTON 24. Predsednik Roosevelt je izdal oklic, v katerem pozivlja, naj se nabira denar za kitajsko prebivalstvo, ki trpi glad. V oklicu pravi tudi, da ima namen staviti kongresu predlog, s katerim naj se vlado pooblasti, da odpošlje na Kitajsko živil.

Potres.

DUNAJ 24. Potresni aparati centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko so zabeležili v soboto dne 22. t. m. katastrofalen potres. Oddaljenost cenijo na 6000 km. Začetek ob 7. uri 30 minut zvečer, konec ob 10. uri zvečer.

JENA 24. Tukajšnji potresni aparati so kazali v nedeljo zvečer jako oddaljen potres v vztočni smeri.

Češko-slovanski socijalisti.

PRAGA 24. Organizirani češko-slovanski socijalisti so sklicali za božične praznike v Prago shod stranke. Na včerajšnji seji je bilo na dnevnem redu poročilo o parlamentarnem delovanju socijalističnih poslancev. Danes se je shod baval z bodočimi državnozborskimi volitvami.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 24. Na številna vprašanja opozicijskih poslancev o včerajšnjem postopanju policije pri demonstraciji visokošolcev je minister za notranje stvari odgovoril, da je že uvedena preiskava. Minister je dovolil, da se imenuje komisija, ki naj vso stvar preišče.

Snežni plaz.

PARIZ 24. Del vasi L'Hospitalet je zasul snežni plaz. En mož je bil ubit, ostalo prebivalstvo se je rešilo.

Nesreča na železnici.

S. PAOLO 24. Na progi Minneapolis in San Paolo je brzovlak trčil skup z neko lokomotivo. Vlak je skočil s tira. Petindvajset oseb je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih.

Broj 15.

Natječaj.

Uslijed zaključka sjednice potpisanoga kuratorija od 15. decembra o. g. razpisuje se ovime natječaj za mjesto

drugoga učitelja „Delavske škole“

(obrtničke učione) u Kastvu, u privremenu svojstvu sa godišnjom plaćom od K 1800 isplativom u mjesečnim anticipatnim obrocima opazkom, da ima izgleda, te će se ova plaća s vremenom povisiti.

Prednost kod imenovanja imati će oni molitelji, koji se budu izkazali, da su svršili kakvu obrtnu školu ili njoj sličnu i pučki učitelji, koji su vješti u risanju, te žele da se u ovom predmetu usavrše.

Molbe, obložene školskim svjedočbama, svjedočbom ponašanja te inim eventualnim prilogima, neka se dostave potpisanomu najdalje od 15. jenara godine 1907. uz dokaz hrvatskoga ili kojeg drugog slavenskog jezika u govoru i pismu.

Možebita razjašnjenja u stvari pripravan je potpisani dati na zahtjev.

Kuratorij „Delavske škole“

KASTAV, 21. decembra 1906.

Predsjednik: Jelušić.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Denarna posojila v vsakom znesku, proti jamstvu, zamorejo dobiti osebe vsakega sloja toliko na osebni kolikor na hipotekarni kredit, pod ugodnimi pogoji. Hipotekarna posojila, v vsakom znesku se dajejo po želji strank proti primernim obrestim oziroma proti amortizaciji. Obrniti se je na **OSIPA ZIDARI**, ulica della Caserma št. 14, I. nadst od 9.—12. predpol. in od 3.—8. popoldne.

Kdor išče službo ali kakoršno-koli zaposlenje; kdor išče uradnike ali službene osebe; kdor ima za oddati sobe, stanovanja, dvorce; kdor ima za prodati hiše, polja, dvorce; kdor želi posojila, vknjižbe itd., prodati ali kupiti premičnine ali sploh rabljene predmete itd. itd. naj se posluži **MALIN OGLOSOV** v „Edinosti“, ki so najcenejši, največ čitani in najbolj pripravi v dosego namena.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni itd. v Trstu

ima

svoj ambulatorij

v ulici S. Nicolò št. 9 (nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 popol.

Sprejemajo se vsakovrstna dela in po posebnih nadrtih. —
Nastavna cenik brezplačno in franko.

Tovarna pohištva

— **RAFAEL ITALIA** —

Velikanske skladišče in razstava

pohištva in tapetarij

— **TRST** —

ulica Malcanton št. 1

Pa se ne misli cenik.

Točne ure prodaja

Emilio Müller

najuglednejša in najstarejša prodajalnica ur v TRSTU

via Ponterosso, ogel Nuova 20

VELIKA IZBERA

veržic, zlatih in srebrnih ur, kakor tudi

stenskih ur vsake vrste

Ustanovno leto prodaje 1850.

Mnenje gospoda dra. A. R. Samsona

zdravstvenega uradnika — Nieuw-Nickerie — (Suriname, holandska Cuyana)

Gospod J. SERRAVALLO

TRST

Podpisani je zamogel, upotrebljaje **ŽELEZNATO**

KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di Chine Ferruginoso Serravallo), konstatovati, da je isto izvestno okrepcajoče sredstvo za slabotne in konvalescente.

NIEUW-NICKERIE, 22. marca 1906.

Dr. A. R. Samson.

Zlate kolajne:
DUNAJ - TURIN
PALERMO

L. Magrini & Figlio

Zlate kolajne:
DUNAJ - TURIN
PALERMO

TRST, ulica S. Giovanni št. 2 (Palača Salem) Telef. 1354

ODLIKOVANA TOVARNA IN ZALOGA

GLASOVIRJEV

Specijaliteta priznanih in najboljih pianinov. Zaloga klavirjev. — Izključno zastopstvo dvorne tovarne glasovirjev **Friedrich Ehrbar** na Dunaju.

Koncertni klavirji Ehrbar so na 1. zpolago gg. koncertistov. — HARMONIJI, ELEKTR. AUTOMATSKI PIANINI, PHONOLO.

Da je v najem, v zameno, na obroke. Popravila, akordira. Cene zmerna.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je **TEKOČINA GODINA** prirejena v Trstu **Rafaela Godina**, lekarna „Mila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: **sv. Jakobu** in **Josipa Godina**, lekarna „All' Igea“, Farneto 4.

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenic proti pošt. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poštnine in zavoja

Pikantno južno sadje

Velik izbor vsakovrstnih Sirov: Parmezan, Emmentaler, Roquefort, Gorgonzola, zeleni in beli, Stracchino di Milano Holandski sir, Liptauer, Imperial, R-hukuse, Plavinski oviči s r in vsak dan pristno pripravljen Liptauer gariran. Vsak dan sveže čajno maslo, posrežbe očne. Pošilja se cenj. obitelji v Trstu na zahte o na dom brez vsacega troška.

(Mostarda di Cremona) po kron 2-40 klg., Pravi ruski kaviar (v skatljicah 10, 15, 25 dkg) po kron 24 klg., Izvrstna Jegulja (Bisato) po K 2-40 in 3 60 klg., Ruske sardine, francoska Tonina, Dalmatinske sardine v olju vdobi se najceneje v trgovini **Fran Vertovec, ul. Caserma 14.**

Najboljša reklama za trgovce, obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“

Vsesto zobobol, vsako neprijetno sapo ust odstranjuje hitro in trajno balzamično-eterična voda za usta, čističa istočasno zobe, osvježujoča zobno meso, učvrščujejoča in zabranjujoča votlost zob. I stekleničica 40 nč., s pošto 20 nč. omet. Dobiva se samo v lekarni **PRAXMAREZ** (Aidue mori) TRST. Municipalna palača. Telefon št. 72.

VELIKA ZALOGA praznih buteljk TRST
ulica delle Ombrelle št. 5
Guido e Nogo Coen
100.000 buteljk od šampanjca za refošk

Prodajejo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, renso vino, konjak itd. itd. **VELIKA ZALOGA** Buteljk od pol litra, 1 litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opletene.

Prevzamejo se dopošiljatve na deželo. Kupuje se razbito steklo vsake vrste.

Antonio Alberti
Jzdelovanje in barvanje kožuhoine
Trst, ulica Ponziana 656
Prevzema naročbe in vsako popraviljanje
Čisti in pere vsako vrst kožuhoine.
Na zahtevo prihaja tudi na dom.

Za božične praznike

— in —
novi leto!
VELIKA ZALOGA
zlatih, srebrnih in kovinskih ur, verigle vsake vrste.

Regulatorji in budilke najuglednejih švicarskih tovarn.

Prodaja in zamenjuje z rabljenimi predmeti. Popravlja po nizkih cenah s poročtvom.

Carlo Cavesso, urar
TRST, Corso št. 19.

Via Farneto št. 3

V novi prodajalnici igrač in drobnarij se nahaja vedno

VELIKA IZBERA
glavnikov, torbie, ročnih torbie, raznih lišpov, predmetov za darove, finih dišav po nizki ceni, ter pisarniških predmetov in izbrana zaloga krasnih razglednic za božič in novo leto.

Via Farneto št. 3

Fratelli Rauber Trst, ulica San Lazzaro 2.

gladiše ustrojenih kož kože za čevljarje in sedlarje. Lastna tovarna ustrojenih gornjih kož (tomaje).

Izvršuje naročbe za vse kraje v pokrajini.

Nabiralni vagoni na vse važne postaje srednje Evrope in Balkana. Posebni vagoni za vino. Vsprejema vsakovrstne transporte od vsake strani in na sako stran. Ulaga blago, uplačuje cario in daja posojila na blago.

Robert Metzger & Co.

mednarodno spedijsko podjetje v Trstu

Zastopnik: Fischer & Reehsteiner naal. Zastopstva: Benetke, Milan, Busto Arsizio, Verona, Como, Chiasso,

Turin, Luino, Mannheim.

Zaloga obuvala M. Madriz

TRST — ulica S. Caterina št. 6 — TRST

Zadnje novosti moških in ženskih čevljev

Prevzamejo se naročila po meri. Specialiteta čevljev za pokvarjene noge

Najnoveji dohod ameriških, francoskih in italijanskih vzorcev. — Pete iz gornja. — Velika izbira angl. „Creme“.

Kinematograf Pathé Freres

ki posluje v **FONDO CORONEO** (poleg gledališča Minerva)

je absolutno priznan kakor edini

kar se tiče netresljivosti in tehniške popolnosti (ni smeti zamenjati z drugimi Kinematografi, ki se jih je doslej videlo)

Četrti velikanski program. Nizke cene.

Menažerija Kludskega na Fondo Coroneo

Predstave vsaki dan

s sloni, levi, tigri, leopardi ter krmenje ob 5. uri pop. in 7. zvečer.

Ob nedeljah in praznikih so 4 predstave:

ob 11. uri predpol., ob 3. in 5. uri popol. in ob 7. ri zvečer

USTOPNINA: I. mesto 1 krono, na galerijo 50 stotink (25 nč)

Otroci in vojniki plačajo polovico.

Z malim kapitalom

se zasluži obilo denarja, ako se z mojimi izvlečki (Ekstrakti) izdeluje žganje in likere na mrzli poti. Kdor z mojimi izvlečki (Ekstrakti) manipulira, mu jamčim za najboljši uspeh. Kdor se te izvrstne trdke hoče udeležiti naj pošlje svoj natančni naslov pod imenom: **PRVA SLOVENSKA TVRDKA 80400** na anončno ekspedicijo **EDVARD BRAUN, DUNAJ I. Rotenturmstrasse 9**

= „ALLIANZ“ =

akcijska družba za zavarovanje na življenje in rente na Dunaju
Ustanovljena leta 1890.

Družba vsprejema zavarovanja na življenje v tedenskih obrokih od 10 stotink naprej. Zavarovanja za vse sloje z zdravniškim spričevalom ali brez njega.

Dne 31. decembra 1905. je bilo v prometu 248.238 polie
z zavarovalno glavnico K 76.251.975-60
Garancijski fond znašajo po bilanci leta 1905 9.512.125-33

Za informacije in prospekte obrniti se je na glavno agencijo „ALLIANZ“

TRST, via della Caserma št. 13.

(Vsprejemajo se lokalni agenti)

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovan dne 5. aprila 1906 na XXVII. me narodni razstavi v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajso in na II. mednarodni razstavi v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR
Trst — ulica Caserma št. 4 — Trst

Delavnica se nahaja v isti ulici št. 6, I. nadst.

Splošna agencija mizarnize in odlikovane tovarne plošč in drugih predmetov iz cementa

Giuseppe Moretti v **MUSCOLI** (ČERVINJAN)

se nahaja v Trstu, Riva Grumula št. 6,

kjer je tudi permanentna zaloga okirjev (gole). Les prirejen za stavbe.

Podi iz tankih in debelih desk. — Plošče iz cementa itd.

Proračuni in tekoče cene zastoni.

Guerino Marcon

ulica Tivarnelia št. 3.

Priporoča svojo zalogo oglja in ki je vedno preskrbljena z najboljšimi kranjskim blagom. Prodaja na debelo drobno.

Pošiljanje na dom.

Telefon št. 1664.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sezan

javlja svojim cenjenim odjemalci da je odprl svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU, ulica Vincenzo Bellini št. 10.

nasproti cerkve sv. Antona novega.

Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste po zmernih cenah in z jamstvom.

V dobroznani prodajalnici jestvin in kolonijal

Petra Peternei

v ulici Giulia št. 76

je vdobiti vsakovrstne jestvine, kakor: kavri, riž, testenine (napeljske), sladkor, turšino in belo moko, naravno maslo, sveče milo, jedilno olje prve vrste. — Blago vedno sveže.

Velika zaloga koles (bicikljev)

Germania in Nazionale

koles na bencin (motociklet) ROSSLER & JAHNKE

pri kolesih in motocikletih potrebnih pritlikin

mehanična delavnica — kolesarska šola

GIUSEPPE EGGER

TRST — Piazza della Caserma št. 3.

Na prodaj so: ena hiša v ulici S.

Cilino s 150 sežnji zemljišča; dve hiši v isti ulici z 200 sežnji zemljišča; stavbišče na Greti 110 sežnji zemljišča; zemljišče v ulici del Erema; voda iz Brojence, plin, vodnjak, stavbišče pripravno za dvorec, vozna cesta; en nov dvorec pri sv. Ivanu, nova hiša, prosta davka za 11 let, vrt voda, plin, ob glavni cesti. — Obrniti se je na

RAFAELE BIZZAI

TRST, Corso št. 22, II. nadst.

SLOVENC!

Prihajajte kupovati vsakovrstne jestvine v prodajalnico kolonijalnega blaga in jestvin

Francesco Zanier

ulica Cecilia 14 (ogel ulice Ruggero Mana)

kjer najdete vedno sveže blago.

Angelo Lizza

slikar, dekorater, slika izveske itd., lakir v

Trst — ulica Paduina št. 9

(vogal ulica Clizza).

Vsprejema vsakovrstno dekoracijsko, umetniško delo, kakor sobe izveske in lakiranja

Liniment Capsiei Co.

nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

Pri nakupovanju tega priznanega najizvrstnejega, bolnolajajočega mazila, ki se dobi v vseh lekarnah naj se vedno razi na znak „SIDRO“.

Lekarna

dr. RIJETERJA

in PRAGI.

Podpirajmo

Dijaško

podporno

društvo

v TRSTU

Slovenci! Podpirajmo

„Dijaško podporno društvo“ v Trstu